

Ментальне здоров'я та психологічна допомога в умовах сучасних викликів

*Надія Савчук, канд. психол. н., доцент,
доцент кафедри соціогуманітарних технологій,
Луцький національний технічний університет,
м. Луцьк*

КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПСИХОЛОГА

Формування професійної компетентності фахівця передбачає широкий спектр набутих знань, умінь і навичок здобувачем і розвиток здатностей їх застосовувати у практичній діяльності. Важливою складовою професійної діяльності фахівця є оволодіння конфліктологічною компетентністю, що передбачає ефективно виявляти, аналізувати, розв'язувати та запобігати конфліктам у різних сферах життя особистості чи колективу. Вона включає в себе знання, вміння та навички, необхідні для управління конфліктними ситуаціями та мінімізації їх негативних наслідків.

Чимало досліджень у науковій літературі присвячено розгляду цього феномена. Зокрема, сучасні дослідження підкреслюють важливість інтеграції теоретичних знань з практичними навичками в галузі психології, використання сучасних технологій та методів навчання для формування у майбутніх фахівців здатності ефективно вирішувати конфлікти та забезпечувати гармонійне освітнє середовище. Так, О. Бартків, О. Дурманенко, Є. Дурманенко [1], визначають комунікативність підґрунтям конфліктологічної компетентності педагога, адже вміння спілкуватися, налагоджувати соціальні зв'язки є необхідною умовою успішної роботи в команді. Автори підкреслюють наявність чіткого розуміння фахівцем суті конфлікту як явища, його будови, ролі, етапів розвитку та способів врегулювання, що включає розвинені навички запобігання конфліктам, їх своєчасного виявлення та вирішення в конструктивний спосіб. С. Пухно [2], аналізує поняття "конфліктологічна компетентність" та її компоненти, зазначаючи, що впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та інтерактивних методів навчання під час вивчення дисциплін "Психологія" та "Психологія освіти" сприяє підвищенню рівня конфліктологічної компетентності студентів.

Конфліктологічна компетентність психолога є важливим аспектом його професійної діяльності, що передбачає здатність ефективно виявляти, аналізувати та вирішувати конфлікти у різних сферах життєдіяльності людини. Це включає вміння здійснювати медіацію, використовувати психологічні техніки для зменшення напруги та допомагати особам або групам знаходити конструктивні рішення. Крім того, важливим є володіння комунікативними вміннями, здатність до

організації та лідерства, а також уміння самостійно оцінювати власну підготовленість до розв'язання конфліктів та усвідомлення внутрішніх протиріч.

У контексті сучасних підходів до вивчення конфліктологічної компетентності у зарубіжних дослідженнях акцентовано увагу на кількох ключових аспектах: розумінні конфліктів та їх природи (конструктивних і деструктивних форм конфліктів та їхнього впливу на стосунки); розвитку технік медіації та переговорів у різних сферах; ролі емоційного інтелекту, вмінні психолога краще розуміти емоційний стан учасників конфлікту і ефективно управляти власними емоціями під час вирішення конфліктів; культурних аспектах конфліктів з урахуванням культурних відмінностей в сприйнятті та вирішенні конфліктів; психологічному втручанні в групові конфлікти в умовах організацій, шкіл або спільнот, що передбачає знання розвитку групової динаміки, вміння працювати з груповими емоціями та соціальними ролями в процесі конфлікту, застосовуючи різноманітні методи (наприклад, рольові ігри, тренінги) для вирішення групових суперечок; професійному навчанні психологів у сфері конфліктології теоретичним знанням (стадії конфлікту, психологія конфлікту) і практичним навичкам (активне слухання, техніки переговорів).

Належна увага розвитку конфліктологічної компетентності для майбутніх психологів приділяється у Луцькому національному технічному університеті. Зокрема, в ОК "Професійні комунікації" розглядається тема "Стратегії розв'язання конфліктів"; в ОК "Психологія міжособистісного розуміння" – "Конфлікти та шляхи їх розв'язання", в ОК "Психологія спілкування" – "Спілкування в конфліктних ситуаціях". Також розв'язання практичних кейсів, ситуаційних завдань, проведення дискусій на практичних заняттях спонукають здобувачів реально оцінювати передумови розвитку конфліктних ситуацій, розробляти тактику і стратегії виходу з них, ретельно підбирати методи і способи вирішення можливих суперечок. Участь у різноманітних заходах, гостьових лекціях дозволяє ознайомитися з реальним практичним досвідом регулювання конфліктних ситуацій. Навчання на освітніх платформах "Prometheus", "Коло сім'ї" та ін. дозволяє набути додаткових компетентностей у сфері медіації. Залучення до роботи Центру медіації та психології сприяє розширенню компетенцій безконфліктного вирішення проблем у роботі з військовими та їхніми родинами.

Таким чином, конфліктологічна компетентність є важливою складовою професійної діяльності психолога, яка дозволяє йому ефективно вирішувати конфлікти та підтримувати психологічний комфорт і гармонію в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Бартків О., Дурманенко О., Дурманенко Є. Конфліктологічна компетентність майбутнього педагога в системі професійних компетентностей. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2024. №4. С. 17-22.

2. Пухно С.В. Технології формування конфліктологічної культури майбутнього вчителя під час навчання в закладі вищої освіти. *Слобожанський науковий вісник. Серія Психологія*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 2. С. 56-60.